

• MATTIN •

Aurkia eta ifrentzua

• TXEMA RAMIREZ DE LA PISCINA •

[EHUKO IRAKASLEA]

Joan den irailaz geroztik Euskal Herrian ireki den prozesu politiko berriak aukera paregabea eskaintzen digu plaza mediatikoan aritzen diren bozeramaileen lana epaitzeko eta aztertzeko. Artikulu honetan bi eledunen lana hartu dut ardatz modura: Arnaldo Otegiarena batetik eta Carlos Iturgaizena bestetik, txanponaren alde biak —aurkia eta ifrentzua— irudikatzen dituztelako, nire iritziz.

Arnaldo Otegiaren aurkikuntza azkenaldi honetan ezker abertzaleari gertatu zaion «ezbeharrik» onenetakoa da, zalantzarik gabe; ezbeharra diot, Otegiaren plazaratze mediatikoa dezente indartu baitzen Epaitegi Goreneko magistratuek lehengo mahai nazionala gartzeleratu eta gero. Estatu-arrazoiaren miseria bere gordintasunean agertu zen orduan, beste behin ere.

Orduraz geroztik, EHko bozeramaileak eltzete guztietako osagaia bihurtu da: Madrilgo tertulietan hizpide, lagunarteko solasaldietan askotan aipagai. Otegi defendatzen dituen helburu politikoak gorrotatzen dituztenek ere elgoibartarraren jardunari jaregiten zaion argitasuna aitortu dute (Rosa Díez, Carlos Iturgaiz eta Mayor Oreja, besteak beste). HBko ordezkariak Katalunian egin berri duen bisita horren guztia- ren adierazle garbia izan da: kazetariak liluratu, Unibertsitateko ikasleak ahozabalik utzi eta politikoak txunditu egin ditu. Pilar Raholak eta Ernest Lluch-ek ere artikulu interesgarri bana eskaini diote, *Avui*-n lehenak eta *La Vanguardia*-n bigarrenak.

Persuasioa eta sinesgarritasuna dira, kasu honetan, arrakasta mediatiko horren gakoak. Galdera zorrotz eta konprometituenean aurrean ez da kikitzen (kale borroka dela,

edo mehatxuak direla). Itaun guztiak erantzuten ditu; kazetari guztiak ez ditu konbentzitzen, baina zenezari adarretatik heltzen saiatzen dela, ezin uka. Tinkotasunez aritzeko ez du arazorik; baina oilartu gabe, dotore. Intonazio egokia eta euskara zuzena du, batueraz beti ere. Hitzegiterakoan mugimendu leunak egiten ditu. Gogotsu azaltzen da (esaten duena sinisten duela antzematen zaio) eta parean duenari ez dio kontaktu bisualik ukatzen. Jazkerari dagokionez, era guztietako iruzkinak entzun ditut: «modernoa» batzuentzat, zarpaile beste batzuentzat. Jazkeren kontu horrek dirudiena baino garrantzi handiagoa du, denok egiten baitugu geure juzkua aurrean dugun pertsonak daraman *look*-aren arabera.

Puntu ahulak ere badira, noski, Otegiaren diskurtsoan. Adibidez, irailetik hona arlo sozialari dagokion guztia erabat baztertuta geratu da, bai bere diskurtsoan, baita beste alderdi guztien mezuetan ere (IU-EBreanean izan ezik). Lizarrako trenak —orain arte— zeharkatu duen paisajeak postaleko irudia dirudi: oso berdea, txuri-txuria... baina ez batere gorria. EHk laguntza eskaini dio EAJ eta EA alderdiek osatutako Gobernuari eraikuntza nazionalaren izenean. Nire kezka hauek dira: emango al dira, ondorengo lau urteotan, urrats zehatzak 35 lanorduko astea lortzeko?, desagertuko al dira Aldi Baterako Lan-Enpresak (ETT) Euskal Herritik?, onartuko al da Gizarte-Eskubideen Agiria?, ETBk jarraitu behar al du futbola, pilota-partidu, trikitixa eta dantza-sueltoaren sindromepean? Jaurilaritza berria elkarlanean arituko al da gizarte-mugimenduekin? Noizko EHUn eskuduntza?

Ifrentzuaren aldean, Carlos Itur-

gaiz dugu, izar mailara iristeko bidean popularrek aukeratu zuten harrobiko mutila. Siux basatiak domestikatzeko jaioa zen gizonak sukaldeko bakoian dudana aguakatearen irudia dakarrit burura: egunak pasa arren, ez du inoiz helduarora iristea lortzen. Euskaraz mihimotz eta gatzeleraz motz dugu Carlos. Bere azken agerraldietan ohi baino urduriago somatzen da, egoera berriak sortarazten dion bihotzereza ezin baitu disimulatu. Iraganean oinarritutako mezua da berea: zaharkitua, errepikakorra, defentsibara eratu. Bere diskurtsoak marmitako txapelaren antza du: tipula gehiegi eta gatz gutxi.

Familia guztietan dago lehengusu sinpatikoren bat. Atsegin eta adeitsua da oso, normalean. Nahiz eta bera anfitrioi ez izan, koktel guztietan ardura bakarra du gure lehengusuak: inori ez diezaiola ezer falta. Hori da, gainera, lehengusu horrek egin dezakeen gauzarik onena, inork ez baitu bere ondoan bost minutu baino gehiago irauten. Hain da astuna gizona! Hizpide bakarra du beti: bera eta bere lana; noski, eta bere etxea. Horrela imajinatzen dut Iturgaiz, utopiaren antidoto perfektu bezala.

Txanponaren alde biak ikusita, Madrilgo kezkatuta dabilta. Arrazoiak badituzte. Ramon Cotarelo konstituzionalista espainiarrak *El País*-en bertan (1999-I-22) aitortu du PP eta PSOEren noraeza eta ekimen politikoa berrekuratzeko animatu ditu bataila gaitzerik ez badute nahi, bederen. Pisuzko arrazoia eman du: «euskal nazionalismoa gero eta artikulatuagoa dago, gero eta legitimatuagoa gizaratean». Artikulazio horrek gizarte-arazoetan ere isla zuzena behar du izan, nire iritziz. Bestela, prozesu soberanista osoa hankamotz gera liteke.

LUIS FERNANDEZ

Kosovokoak

Kosovokoak dakarzkigun ikasgaiak politikak dira, benetan. Nazioarteko politikaren paradoxetan ikus dezakegu, zinez, hipokrisia besterik ez dela politika... Horra paradoxa paradigmaticoa batzuk: Lehenengoa: Ez da izan bonbardaketarik Kosovon, Serbian edo zegokion tokian. Ez gara

gehiegi harritzen. Izan ere, sekula halako hipotesi estrategikorik egin zitekeenik ere... Bi alderdi daude gerran, eta biak mahaira negoziatzera eta akordiora iristera bultzatzeko, eraso egingo diezula esaten diezu. Biei batera eraso? Hau bai gerra batean esku hartzeko modu kurioso! Bitxia baino gehiago zen hori: ezinezkoa.

Bigarren paradoxa: Kosovori eta kosovarrei libre izaten utzi behar zaie. Horretan ia denak ados daude. Autonomia zabala, hauteskunde libreak, erakunde propioak... Baina, guztiz-guztiz libre izan daitezen ez da komeni: autodeterminaziorik, edo horren gaineko erreferendumik ez, horrek ez du balio. Merkealdietan jartzen dituzten prezio etiketa engainagarri horiek bezala da hau: 995 pezetan saldu behar da akordioa. Ez du balio mila pezetan biribiltzeak.

Hirugarren paradoxa: Oraindik ez dut oso argi ikusten zerk desberdintzen duen Kosovo, demagun, Kurdistandik edo Sri Lankako tamilen kasutik. Kurdistangoa, hurbiltasunagatik diot, paradoxa latza da benetan. Eskubide eta egitura propiorik gabeko kultura edo herri bat... Matxinada politiko-militar bat, «askapen fronte» edo «talde terrorista» (terminoak trukagarriak dira, seguruenik) baten gidaritzapean... Estatu baten indar armatuen zapalkuntza gupidagabea... Axaleko parekotasunak dira horiek, esaten digute jakintsuek. Arazoaren muina oso bestelakoa da, noski, eta koxka datza kasu batean NATOko partaide bat dela zanpatzailea, eta bestean ez. Ezer badaki Javier Solanak, tonto aurpegi horren atzean, egia haundi hori da. Gainerako axalkeriek bost axola NATOburu espainolari.

Azkenengoa: Zer demontragatik deitzen diote Euskadi Irratian «ELK» Kosovoko gerrillari? Argi asko ikusten da ba, argazkietan, UÇK jartzen duela haien uniforme eta ikurretan! Atera ezazue, atera, sigla horien esanahia. Efe agentziaren teletipoetan aurkituko duzue.

...kornerra

MIKEL ELORZA

Dolly ere txuria

■ NBEk ohartarazpena egin omen du lar hazi dela haxix kontsumoa. Datuak, noski, berarekin darama balorazio etikoa: hori *txarra* da. Ez da harritzekoa metafisikaren hilotzari laboratorietan autopsiak egin eta etika mandamentuen arabera eraiki duen mende honetan. *Onak* edo *txarrak* dira gauzak, eta beti dago NBE edo FMI edo aitasanturen bat herriar-ardioi jakinarazteko (dena sailkatu behar horretan kolesteroleraino ere iritsi da; ona eta txarra omen daude). Arazoa, noski, ez da ongia eta gaizkia sailkatzen jardutea, beti haien gainetik jardunda besteoi ikastaraztea baizik. Ikasgaia, jakina, modurik tradizionalen ematen baita: debeku eta zigorraren bitartez (Kubak oraintsu onetsi du kode penal berria, heriotza-zigorra berretsiz, eta narkotrafiko kasuetarako ezarritik). Transgenikoki bada ere, ardi beltzak behar ditugu.